

DARSLARNI TASHKIL ETISHDA KOMPYUTER TEXNOLGIYALARI IMKONIYATLARIDAN FOYDALANISH

Primova Durdona G'ayratovna,

Aminova Hafiza Obidovna,

Kuziyeva Zebo Kudratovna BMTI

akademik litseyi, o'qituvchilari.

Annotatsiya: Ushbu maqolada darslarda AKTdan foydalanish natijalari o'quvchilar va o'qituvchilarning har tomonlama kamol topishi, o'quv jarayonini yuqori metodik darajada tashkil etish, ta'lim samaradorligi va sifatini oshirishi xususida so'z boradi.

Kalit so'zlar: AKT, ta'lim, texnik vositalar, modellashtirish, kompyuter texnikalari

Hozirgi kunda zamonaviy talablar asosida tashkil etiladigan darslarda asosiy tarkib komponenti - bu tizimli amalga oshirish va faol foydalanish uchun shart-sharoitlar yaratish jarayoni sifatida axborotlashtirish. Axborot kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ta'lim muassasasi ishida, bu o'quvchilarning ko'pchiligi mehnat bozorining yangi va zamonaviy talablariga mos keladigan ta'lim natijalariga erishishini ta'minlashi kerak. Darslarda AKT dan foydalanish uchun avvalo kompyuter dasturlari va ulardan foydalanish yo'llarini bilib olish zarur. Bu esa kompyuter dasturlari nafaqat o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini shakllantirish, balki kompyuterni qo'llash orqali ularning ijodiy ko'nikmalarini rivojlanishiga ham yordam beradi. Avtomatlashtirilgan o'qitish tizimi o'quv kursini yoki uning katta bo'limini mustaqil o'zlashtirishga imkon yaratadi.

Компьютерли о'qitishning afzalliklari juda ko'p: o'quvchilarda ma'lum malakalarni shakllantirish vaqti qisqaradi; mashq qilinadigan topshiriqlar soni oshadi; o'quvchilarning ishlash sur'ati jadallashadi; kompyuter tomonidan faol boshqarishni talab qilinishi natijasida o'quvchi ta'lim sub'ektiga aylanadi; o'quvchilar kuzatishi, mushohada qilishi qiyin bo'lgan jarayonlarni modellashtirish va bevosita namoyish qilish imkoniyati hosil bo'ladi; kommunikatsiya vositalaridan foydalangan holda darsni uzoqdagi manbalar bilan ta'minlash imkoniyati hosil bo'ladi; kompyuter bilan muloqot didaktik o'yin xarakterini oladi va bu bilan o'quvchilarda o'quv faoliyatiga motivatsiya kuchayadi va hokazo

Fanlarini o'qitishga yangi texnik vositalar, shu jumladan, kompyuter va boshqa axborot texnologiyalarining jadal kirib kelayotgan hozirgi davrida fanlararo uzviylikni taminlash maqsadida informatika fani yutuqlaridan foydalanish dolzarb masalalardan biridir. Kompyuter texnikalarini talim muassasalariga tatbiq etish, o'qitish jarayonini optimallashtirishga keng yo'l ochib beradi. Keyingi o'n yillikda fanlarni o'qitishda kompyuterlardan foydalanish bir necha asosiy yo'nalishlarda olib borildi. Bularga kompyuter yordamida bilimni baholash, turli tipdagi o'rgatuvchi dasturlarni ishlab chiqish va rivojlantirish, bilishga oid matematikaviy o'yinlarni ishlab chiqish va boshqalar kiradi. Fanlarni o'qitishda kompyuterlarni qulayligini yana bir yo'nalishi ayrim o'quv holatlarini modellashtirishdir. Modellashtirilgan dasturlardan foydalanishning maqsadi, o'qitishning boshqa usullari qo'llanganda tasavvur qilish, ko'z oldiga keltirilishi qiyin bo'lgan materiallarni tushunarli bo'lishini taminlashdan iborat. Modellashtirish yordamida o'quvchilarga malumotlarni grafik rejimda kompyuter multimediasi ko'rinishida taqdim qilish mumkin. Shu boisdan ular fanni chuqur o'rganish va o'quv jarayonida sezilarli darajada mustaqillik namoyon etishga moyil bo'ladilar.

Masalan, matematika fani misolida qaraydigan bo'lsak, ko'p holatlarda vujudga keladigan matematik muammoni tez va berilgan aniqlikda hal etish uchun professional matematikdan o'z kasbi bilan bir vaqtda ma'lum bir algoritmik til va

dasturlashni bilishi talab qilinadi. Shu maqsadda XX asrning 90-yillarida matematiklar uchun ancha qulayliklarga ega bo'lgan matematik sistemalar yaratilgan. Bu maxsus sistemalar yordamida turli sonli va analitik matematik hisoblarni, oddiy arifmetik hisoblashlardan boshlab, to xususiy hosilali differensial tenglamalarni yechishdan tashqari grafiklarni yasashni ham amalga oshirish mumkin.

Xulosa qilib aytganda, darsda AKTdan foydalangan holda, o'qituvchi darsning AKT vositalari bilan ortiqcha yuklanishi ish vaqtining noratsional taqsimlanishiga, o'quvchilar faolligining pasayishiga va umuman o'rganish samaradorligiga olib kelishini yodda tutishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Malaxovskiy V. Tanish va notanish raqamlar. – Kaliningrad: FGUIPP, 2004.
2. Buxarkina M., Mosiyeva V. Ta'lim tizimida yangi pedagogik va axborot texnologiyalari. – M., 2000.